

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

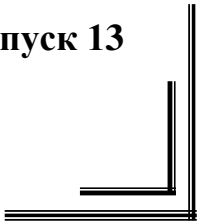

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 13

Рівне - 2019

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 13. – Рівне: РДГУ, 2019. – 169 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 30 травня 2019 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

1. Бодалев А. А. Восприятие и понимание человека человеком / А. А. Бодалев. – М. : 2002. – 200 с.
2. Бісик Н. М. Культура міжособистісних взаємин підлітків / Н. М. Бісик // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та вузі. – Рівне : Волин. обереги, 2002. – Вип.3. – 226 с.
3. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття / М. Мерло-Понті ; пер. з фр.: О.Йосипенко, С. Йосипенко. – Київ : Український Центр духовної культури, 2001. – 552 с.

УДК 159.923.2 – 053.6

ПСИХОАНАЛІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ НИЗЬКОЇ САМООЦІНКИ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Мислінчук Юлія, здобувач ОС «магістр», РДГУ

Керівник: Дружиніна І.А., кандидат психологічних наук, доцент

В юнацькому віці, в період професійного становлення особистості, дуже важливим є поняття самооцінки, в першу чергу її адекватності. Дану тезу можна пояснити тим, що впевненість у власних силах – це фундамент успіху як у професійній діяльності, так і у сфері міжособистісних відносин, що для юнацького віку теж являється не менш важливим. В свою чергу низька самооцінка особистості викликає певні труднощі на шляху до ствердження юнака в найважливіших сферах його життя. Саме тому вивчення чинників, що впливають на формування низької самооцінки в юнацькому віці є настільки актуальним та значимим.

Теоретичний аналіз наукової психологічної літератури дозволяє узагальнити думку про те, що самооцінка є складним особистісним утворенням і відноситься до фундаментальних властивостей особистості.

Функції самооцінки й самоповаги психічного життя особистості полягають у тому, що вони виступають внутрішніми умовами регуляції поведінки й діяльності людини [6].

Вчені говорять про те, що самооцінка розвивається шляхом інтеріоризації зовнішніх оцінок, що виражають сімейні вимоги та вимоги людини до самої себе. Найбільш сензитивними етапами у формуванні особистості і її соціалізації є підлітковий і юнацький вік [5].

Провідним мотивом у період формування самооцінки виступає бажання затвердитися в колективі однолітків, завоювати авторитет, повагу й увагу товаришів. Отже, на основі цієї думки можна зробити висновок, що будь-які негаразди пов'язані зі ствердженням та збереженням статусу в

групі будуть незмінно впливати на формування ставлення юнака до самого себе.

Іншими словами, під впливом оцінки оточуючих в особистості поступово складається власне відношення до себе й самооцінка своєї особистості, а також окремих форм своєї активності: спілкування, поведінки, діяльності, переживань. [3].

Теоретичний аналіз наукових джерел дозволив виділити нам чотири основних джерела оцінних суджень, здатних значно впливати на самооцінку - це родина, школа, референтна група й інтимно-особистісне спілкування. Таким чином, самооцінка людини формується в першу чергу в результаті її активної взаємодії з навколишнім середовищем, особливо із соціумом [2].

Важливо розуміти, що розвиток самооцінки залежить не тільки від зовнішніх чинників, тобто соціального світу (батьки, вчителі, колектив, однолітки), а також і від внутрішніх: фізичне тіло, емоційні стани, переживання, академічні та інтелектуальні досягнення. Оскільки юнацькому вікові передував підлітковий, де відбулися значні зміни фізичних даних, то також необхідно відмітити важливість і можливість молодої людини звикнути до результатів зміни власного тіла. Неодмінно зрозуміли є той факт, що будь-які зовнішні недоліки юнака (низький зріст, повнота, дитячі риси) будуть досить боляче сприйматися ним [4].

Крім цього, важливу роль у формуванні самооцінки відіграє зіставлення образу реального «Я» з образом ідеального «Я», тобто з знанням про те, якою людиною хотіла б бути. Суть даного зіставлення полягає в тому, що якщо людина відчуває розриви між власними ідеальними характеристиками й реальністю своїх досягнень, її самооцінка, цілком ймовірно, буде низкою [1].

Отже, узагальнюючи проаналізовану нами наукову літературу можна зробити висновки про те, що підлітковий та юнацький вік є сензитивними у формуванні самооцінки та самоставлення особистості. Самооцінка в ці етапи розвитку є дуже чутливою до усіх зовнішніх та внутрішніх умов життєдіяльності. До зовнішніх умов в першу чергу потрібно віднести: відносини в сім'ї, навчальному закладі, референтній групі та в інтимно-особистісному спілкуванні. До внутрішніх умов науковці відносять: фізичне тіло, емоційні стани, переживання, академічні та інтелектуальні досягнення. Отже, будь-які труднощі із зазначеними умовами життєдіяльності можуть позначитись на самоставленні юнака.

Список використаних джерел:

1. Байярд Р. Т. Ваш беспокойный подросток / Р. Т. Байярд. – М. : Просвещение, 1991. – 63 с.

2. Давыдов В. В. Возрастная и педагогическая психология : учеб. для студентов пед. ин-тов / В. В. Давыдов, Т. В. Драгунова, Л. Б. Ительсон, А. В. Петровский. – М. : Просвещение, 1979. – 288 с.
3. Захарова А.В. Психология формирования самооценки / А. В. Захарова. – М., 1993. – 165 с.
4. Качинська А. В. Чинники впливу на розвиток самоставлення у підлітковому віці / А. В. Качинська // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 8-9. – С. 105–107.
5. Мудрик А. В. Роль социального окружения в формировании личности подростка / А. В. Мудрик. – М. : Знание, 1979. – 39 с.
6. Столяренко Л. Д. Основы психологии / Л. Д. Столяренко. – Ростов на Дону : Феникс, 1997. – 214 с.

УДК 159.923.2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИНАМІКИ ВПЛИВУ САМОСВІДОМОСТІ НА СТАВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ДО СЕБЕ ТА СОЦІУМУ

Михайлова Ірина, здобувач ОС «магістр», РДГУ

Керівник: Рудь Г.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри

Гуманізація психології як науки потребує не лише вивчення психічних процесів, явищ та станів людини, а й, шляхом застосування отриманих знань, покращення стану життя як суспільства у цілому, так і окремого індивідуума. Таким чином проблема вивчення самосвідомості особистості є актуальною і як ніколи привертає до себе значну кількість уваги. Адже ніщо не має настільки сильного впливу на якість життя людини, як те, чи здатна вона себе усвідомлювати, свої потреби, інтереси та цінності, і, що є не менш важливим, яке емоційне забарвлення має це усвідомлення: чи подобається власне «Я», чи задоволена своєю поведінкою, зовнішністю, інтелектуальними здібностями тощо, що являє собою афективний компонент самосвідомості [3, с. 111].

Проблеми самосвідомості розглядали як вітчизняні, так і іноземні психологи. У руслі західної психології для опису реальності, що лежить за поняттям «самосвідомість», найбільш часто вживаним є термін «Я-концепція» як сукупність усіх уявлень індивіда про себе (К. Роджерс). Найповніше розкрив поняття «Я-концепції» Девір Майерс. «Елементи вашої Я-концепції – переконання, за допомогою яких ви визначаєте себе, являють собою ваші Я-схеми. Наші Я-схеми – наше сприйняття самих себе як

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Структурний аналіз кар'єрного самовизначення особистості майбутнього психолога	4
Артемова О. Динаміка ціннісно-сислової сфери майбутніх психологів у процесі професійного навчання.....	6
Базилюк О. Творчий потенціал особистості як передумова її професійної самореалізації	8
Бігун Л. Психологічні особливості формування лідерських якостей у майбутніх психологів	11
Блищик Ю. Психологічні особливості адаптації до шкільного навчання людей з обмеженими можливостями	12
Болюх Т. Формування професійної ідентичності в студентському віці	15
Валага О. Формування Я-образу крізь призму професійної спрямованості у старшокласників	17
Воронко В. Дослідження і корекція перфекціонізму серед студентства	19
Гесаль О. Самоповага як чинник академічної успішності старшокласника	22
Главінська Е.С. Малюноква терапія як ефективний метод подолання агресивності молодших школярів	24
Гойко Я. Переживання як критерій об'єктивації емоційної сфери особистості	25
Головенко А. Психологічна готовність молоді до шлюбу	27
Голубчикова М. Психологічні аспекти сексуальності сучасної молоді	29
Гордійчук К. Експериментальне дослідження психологічних особливостей особистісно-професійного становлення старшокласників	31
Джеджера О. Індивідуальні особливості емоційного переживання студентами екзаменаційного стресу	33
Дідус Т. Феномен смисложиттєвих орієнтацій особистості	35
Євтушок Б. Використання казкотерапії у психологічній допомозі дітям, які переживають горе	38
Забегаліна Д. Основні психологічні детермінанти й чинники виникнення та розвитку тривожності і страху у підлітковому віці	40
Загуляєва В. Особливості міжособистісних взаємин з ровесниками у підлітковому віці	43
Зайцева О. Відмінності у структурі мотивації вибору професії мешканців міст і сіл	44
Зайченко І. Роль комунікативних здібностей у процесі формування особистості старшокласників	47
Зелена І. Соціальна адаптація військовослужбовців та їх сімей	49

Каламбет А. Інклюзивна свідомість людей в сучасному суспільстві	52
Капуцьян Я. Комунікативний вплив ЗМІ як чинник зміни особистісних настановлень	54
Кобзар З. Фактори розвитку агресивності у студентів	56
Ковальчук М. Психологічні особливості самооцінки у студентів	58
Комарніцька О. Психологічні особливості відповідальності у юнацькому віці	56
Корчак А. Психологічні особливості психосоматичних проявів особистості в умовах емоційної напруги	62
Крук С. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в юнацькому віці	65
Кужель Н. Корекція аутичного поведінкового спектру проявів методами арт-терапії у дітей з особливими потребами	67
Лавренчук К. Самооцінка як психологічний феномен	69
Максимчук І. Особливості каузальної атрибуції в ситуації міжособистісного конфлікту (на матеріалі дослідження старшокласників)	71
Мартинюк А. Діагностика емоційного стану старшокласників перед ЗНО	73
Мартинюк Т. Дослідження і корекція фрустраційних станів у студентів	75
Мельник А. Індивідуально-стильові чинники переваг у застосуванні способів психологічного захисту	78
Мельник І. Вплив емоційних станів страху на особистість студентів	81
Миколайчук Ю. Основні аспекти вивчення емпатії у психологічній науці	84
Миркун Н. Вікові особливості точності та адекватності міжособистісного сприймання	86
Мислінчук Ю. Психоаналіз чинників формування низької самооцінки у юнацькому віці	89
Михайлова І. Дослідження психологічних особливостей динаміки впливу самосвідомості на ставлення особистості до себе та соціуму	91
Михайлова Т. Індивідуально-психологічні чинники агресивності молодших школярів	94
Новорок А. Психологічні особливості дослідження емоційно-вольових якостей молодшого школяра	96
Остапчук К. Психологічні особливості самооцінки у підлітків	98
Остігова А. Вікові особливості змісту стереотипів соціального сприймання	101
Павлусь В. Психологічні особливості ціннісно-мотиваційної сфери в юнацькому віці	103
Петренко А. Дослідження і корекція конфліктної поведінки серед студентів	105

Петрова-Ніколайчук О. Особливості прийняття рішень старшокласниками в ситуаціях морального вибору	108
Покотило Б. Психологічний супровід інклюзивних дітей	110
Пошковська А. Психологічні особливості креативного мислення молодших школярів	112
Романюк О. Розвиток емпатії практичних психологів в процесі професійного становлення	114
Савуляк В. Групове фокусоване інтерв'ю у контексті практичної підготовки майбутніх психологів	118
Савуляк В. Копінг-стратегії студентської молоді: особливості, шляхи корекції	119
Семенюк О. Психологічні особливості формування мотиваційного компонента моделі підготовки юнаків до трудової діяльності	121
Синчук Т. Психологічні чинники соціально-психологічної адаптації студентів-психологів	122
Сімчук А. Подолання невпевненості в стресових ситуаціях	124
Скалка І. Психологічні особливості розвитку емоційної сфери сучасних підлітків	126
Слабецька Д. Психологічні чинники конфліктів у студентській академічній групі	128
Сочинська Р. Психологічний зміст та структура творчого потенціалу особистості	130
Сукнацька А. Психологічні детермінанти подолання почуття самотності в юнацькому віці	133
Сульжук Т. Захисні механізми психіки у підлітків з девіантною поведінкою	135
Тарадайник Д. Дослідження і розвиток рефлексії у юнацькому віці	138
Хомич В. Фактори формування соціально-психологічного клімату в студентській групі	141
Хомік Т. Теоретичні аспекти проблеми формування стресостійкості юнаків	142
Хрипонюк І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	144
Чалайдюк К. Готовність майбутніх психологів до професійної діяльності: теоретичний аналіз проблеми	146
Чмуневич Н. Особливості розуміння феномену свободи в підлітковому та юнацькому віці	148
Шатковська О. Вплив гендерних стереотипів на особливості спілкування сучасної молоді	151

Шахрайчук І. Феномен поняття «ціннісні орієнтації» у психологічній науці	152
Шевлюк В. Психологічні особливості переживання почуття самотності у юнацькому віці	154
Шевчук О. Психологічні особливості прояву сором'язливості у юнацькому віці	157
Шоха Т. Особливості розвитку мотиваційної сфери молодших школярів	160
Шумак Ю. Особливості міжособистісної взаємодії в групах дітей з особливими потребами	162
Якимчук М. Психологічні аспекти прийняття рішень при виборі майбутньої професії студентів-психологів	163

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 13

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 2.06.2019 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 9,7. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету